

Nr 25

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motioner om landskapsvård såsom villkor för tillstånd till förvärv av jordbruksfastighet, m. m.

Till jordbruksutskottet har hänvisats följande av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner

dels motionen 1971:991 av herr Elmstedt m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning angående införande av krav på landskapsvård i de bestämmelser som gäller för beviljande av tillstånd för förvärv av jordbruksfastighet och att riksdagen uttalar sig angående det ekonomiska ansvaret för landskapsvården i enlighet med vad i motionen anförts,

dels motionen 1971:1011 av herr Hedlund m. fl. vari, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär sådana ändringar i bestämmelserna rörande statligt stöd till jordbrukets rationalisering att lantbruksnämnderna utöver de ekonomiska bedömningarna även skall utgå från naturvårds- och miljövårdshänsyn vid sina rationaliseringsåtgärder.

Utskottet. I förevarande motion och motionsdel understryks sambandet mellan jordbruk och naturvård och anförts synpunkter härpå som bl. a. innebär att åtgärder bör vidtas från det allmännas sida i syfte att stimulera jordbrukare till naturvårdande verksamhet och gottgöra dem för deras insatser härutinnan. I motionen 1971:1011 anförts i här ifrågavarande del bl. a. att lantbruksnämnderna vid sin prövning av garantilån och övriga rationaliseringsåtgärder nu är låsta vid de ekonomiska betraktelsesätten. Endast företag som kan visa upp en godtagbar ekonomisk lönsamhet genom rationaliseringsinsatser kommer i åtnjutande av sådana åtgärder. I många fall kan dock bevarande av ett jordbruk vara nödvändigt ur naturvårds- och miljövårdssynpunkter. Enligt motionärernas mening bör därför rationaliseringsbestämmelserna kompletteras på sådant sätt att även hänsyn till naturvård och miljövård beaktas vid långivningen.

I motionen 1971:991 anförts i sak liknande synpunkter på jordbrukets roll inom naturvården och framställs ett yrkande om utredning av frågan om införande av krav på landskapsvård som villkor för tillstånd till förvärv av jordbruksfastighet. I motionen upptas även frågan om kost-

nadsansvaret för landskapsvården. Motionärerna hävdar bl. a. att staten bör åta sig ett i olika avseenden vidgat kostnadsansvar och ställer i enlighet härmed ett yrkande att riksdagen skall uttala sig i denna riktning.

Vad gäller det sistnämnda motionsyrkandet får utskottet framhålla att årets riksdag helt nyligen i anledning av motioner angående kostnadsfördelningen inom miljövården (mot. 1971:1007 och 1971:1026; JoU 1971:17) beslutat hemställa om utredning och förslag till kostnadsfördelning mellan det allmänna och enskilda i fråga om åtgärder i miljöbevarande och miljöförbättrande syfte. Med hänsyn härtill finner utskottet inte skäl att nu förorda någon särskild riksdagens åtgärd i anledning av det här ifrågavarande motionsyrkandet.

Beträffande motionsyrkandena i övrigt vill utskottet erinra om att vissa närliggande frågor tidigare prövats av riksdagen, senast år 1970, nämligen motionsförslag om att hänsyn borde tas även till naturvårdsintressena vid genomförandet av jordbrukspolitiken, om att riktlinjer borde dras upp för ett samarbete mellan naturvården och jordbruket och om att rationaliseringsstöd borde utgå till betesdrift som anordnas i miljövårdande syfte. Jordbruksutskottet erinrade förra året i yttrande över ifrågavarande motioner (JoU 1970:13) bl. a. om att det åligger lantbruksorganisationerna att i arbetet med jordbrukets rationalisering så långt möjligt beakta naturvårdsintressena. I övrigt framhöll utskottet att en arbetsgrupp inom naturvårdsverket studerade de problem inom landskapsvården som sammanhänger med jordbruksrationaliseringen. Med hänvisning härtill avstyrkte utskottet motionerna, vilka avlogs av riksdagen.

Utskottet vill understryka vikten av att frågorna om sambandet mellan jordbruk och landskapsvård och om jordbrukets betydelse som miljövärdsfaktor ägnas fortsatt uppmärksamhet. För ett ställningstagande till vilka praktiska åtgärder som kan bära vidtas i nämnda sammanhang torde emellertid krävas ingående undersökningar av hithörande frågor. Den tidigare nämnda arbetsgruppen har hösten 1970 i ett betänkande "Landskapsvård i odlingsbygder", framlagt vissa förslag till åtgärder. Betänkandet är under remissbehandling. Förra året tillkallades vidare en utredning, naturvårdskommittén, med uppdrag att göra en översyn av naturvårdslagen. Enligt direktiven skall kommittén bl. a. pröva om de nuvarande skyddsformerna är ändamålsenliga för att tillgodose en allsidig landskapsvård med hänsyn till den snabba förvandling som landskapet f. n. genomgår, och kommittén har härvid att beakta den förändring som sker av landskapet genom jordbrukets och skogsbrukets rationalisering.

Såvitt utskottet kunnat bedöma faller frågor av den art som berörs i här ifrågavarande delar av motionerna inom ramen för naturvårdskommitténs uppdrag. Utskottet finner lämpligt att motionerna i dessa delar överlämnas till kommittén.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen

1. föreslår att Kungl. Maj:t överlämnar motionen 1971:991 i vad den avser krav på landskapsvård i samband med jordförvärv och motionen 1971:1011 i vad den avser att naturvårds- och miljö-vårdshänsyn skall beaktas vid jordbruksrationaliseringen till natur-vårdskommittén, samt
2. lämnar motionen 1971:991 i övrigt utan åtgärd.

Stockholm den 1 april 1971

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Antby (fp), Johanson i Västervik (s), Hedin (m), Jonasson (c), Magnusson i Grebbestad (s), Augustsson (s), fru Lindberg (s), herr Takman (vpk), fru Thorsson (s), herrar Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp), Leuchovius (m) och fru Theorin (s).

